

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

Р І Ш Е Н Н Я

Протокол № 128

31 серпня 2022 року

**Про затвердження звіту про підсумки роботи
Комітету Верховної Ради України
з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів
за період роботи сьомої сесії
Верховної Ради України дев'ятого скликання**

Відповідно до пункту 10 частини другої статті 34 і частини другої статті 53 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», заслухавши інформацію Голови Комітету Третякової Г.М., Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів **в и р і ш и в:**

затвердити письмовий звіт Комітету про підсумки роботи за період роботи сьомої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання (додається).

Голова Комітету

Г.М.Третякова

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Комітету
від « 31 » серпня 2022 року
(протокол № 128)

**Звіт про роботу
Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та
захисту прав ветеранів за період роботи сьомої сесії
Верховної Ради України дев'ятого скликання**

Упродовж сьомої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання (з 1 лютого по 31 серпня 2022 року) відповідно до положень частини першої статті 89 Конституції України, статті 1 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», з урахуванням прийнятих парламентом рішень і доручень Верховної Ради України та її керівництва, діяльність Комітету була спрямована на здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання організаційної та контрольної функцій.

У звітному періоді членами Комітету та працівниками його секретаріату було здійснено роботу з підготовки і проведення 29 засідань Комітету, 1 слухань у Комітеті, 6 засідань «круглих столів».

На засіданнях Комітету у період сьомої сесії розглянуто 93 питання. Зокрема, прийнято 69 рішень по законопроектах, із них 65 рішень по законопроектах, з опрацювання яких Комітет визначено головним. Упродовж сьомої сесії Комітетом підготовлено та направлено для розгляду Верховною Радою України 54 законопроекти. 16 законопроектів, підготовлених Комітетом та поданих у звітному періоді на розгляд, прийнято парламентом як закони.

Основна робота Комітету була зосереджена на здійсненні законопроектної функції, зокрема, щодо адаптації трудового та соціального законодавства України до умов воєнного стану шляхом попереднього розгляду та підготовки висновків і пропозицій до законопроектів, які належать до предметів відання Комітету. При цьому, з метою прийняття членами Комітету об'єктивних рішень широко практикувалися звернення до державних органів, наукових установ та громадських об'єднань і об'єднань організацій роботодавців для отримання зауважень і пропозицій стосовно законопроектів, а також залучення їх представників до участі в засіданнях Комітету.

Для опрацювання законопроектів до другого читання створювались робочі групи, до складу яких входили не лише народні депутати України, а й представники державних органів, об'єднань профспілок і об'єднань організацій роботодавців, громадських об'єднань, фахівці науково-дослідних інститутів, експерти.

Зокрема, проведено засідання робочих груп по доопрацюванню до другого читання законопроектів:

про захист трудових мігрантів та боротьбу з шахрайством у працевлаштуванні за кордон (реєстр. № 2365);

про внесення змін до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (нова редакція) та інших законодавчих актів України (реєстр. № 3663);

про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення пенсійного законодавства (реєстр. № 4668);

про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність (реєстр. № 5371);

про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дерегуляції трудових відносин (реєстр. № 5388);

про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (реєстр. № 5583);

про внесення змін до деяких законів України щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні (реєстр. № 5795);

про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці (реєстр. № 6067);

про внесення змін до деяких законів України щодо оптимізації трудових відносин (реєстр. № 7251);

про внесення змін до Закону України „Про волонтерську діяльність” щодо підтримки волонтерської діяльності (реєстр. № 7363).

Поряд із цим, проводились робочі наради з опрацювання та підготовки законопроектів до розгляду у першому читанні, зокрема, проекту Закону України про грошове забезпечення деяких категорій громадян (реєстр. № 7141) та проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо оптимізації трудових відносин (реєстр. № 7251), а також проведено наради з опрацювання до повторного першого читання проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці (реєстр. № 6067).

Крім того, 29 червня 2022 року за підтримки Ради Європи було створено робочу групу з напрацювання проекту Соціального кодексу України.

Упродовж сьомої сесії Верховною Радою України прийнято 19 законів України (із них 16 законопроектів було підготовлено Комітетом для розгляду парламентом у звітному періоді):

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення пенсійного законодавства» від 15 лютого 2022 року № 2040-ІХ (поданий Кабінетом Міністрів України як проект Закону реєстр. № 4668).

Законом визначена дата щорічної індексації пенсій – 1 березня. При цьому Законом розширено коло осіб, які можуть отримати індексацію пенсії на загальних умовах, а саме: військовослужбовцями, держслужбовцями, науковцями та іншими категоріями пенсіонерів.

Також дозволено достроково призначати пенсії за віком за півтора роки до досягнення пенсійного віку особам, трудовий договір з якими розірваний у зв'язку з виявленням невідповідності працівника займаній посаді за станом здоров'я. На достроковий вихід на пенсію також можуть розраховувати громадяни, звільнені у зв'язку із змінами в організації виробництва, за умови, що вони мають страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, а державна служба зайнятості не запропонувала підходящої для людини роботи.

Прийнятим Законом також визначено поняття «тяжко хвора дитина, якій не встановлено інвалідність» та встановлено, що батько чи мати, які виховують дітей, хворих на тяжке, рідкісне захворювання, яким не встановлено інвалідність, мають право на дострокове призначення пенсії.

2. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо уточнення норм, що регулюють питання визначення категорій осіб, які визнаються ветеранами війни та членами сімей загиблих Захисників і Захисниць України, та надання їм соціальних гарантій» від 15 березня 2022 року № 2121-ІХ (поданий народним депутатом України Третяковою Г.М. як проект Закону реєстр. № 7151).

Законом розширено коло осіб віднесених до числа учасників бойових дій та до осіб з інвалідністю внаслідок війни. Відповідний статус матимуть:

- добровольці Сил територіальної оборони Збройних Сил України;
- особи, які увійшли у склад добровольчого формування територіальної громади та особи, які увійшли до складу громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону відповідно до Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону»;
- особи, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України.

Особи з числа членів добровольчих формувань територіальних громад, які стали особами з інвалідністю у зв'язку з пораненням, каліцтвом, контузією

або внаслідок захворювання, пов'язаного з виконання ними завдань, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України, а також члени сімей осіб, які були у складі добровольчих формувань територіальних громад та загинули (померли) внаслідок поранення, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я матимуть право на пенсії нарівні з військовослужбовцями строкової служби та членами їх сімей.

Також змінами у чинному законодавстві розширено перелік осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною. Відповідний перелік доповнено особами, яким починаючи з 2014 року вручено орден «Золота Зірка» та особами, які нагороджені орденом Богдана Хмельницького трьох ступенів, орденом княгині Ольги трьох ступенів.

3. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо звільнення від військової служби осіб з інвалідністю та осіб, які доглядають за особами з інвалідністю і хворими дітьми» від 15 березня 2022 року № 2122-ІХ (поданий народним депутатом України Третяковою Г.М. як проєкт Закону реєстр. № 7140-1).

Відповідно до Закону від військової служби звільняються окремі категорії військовозобов'язаних, в тому числі які визнані особами з інвалідністю.

Також Закон передбачає звільнення від військової служби (строкової, під час особливого періоду та мобілізації) громадян України, які:

виховують дитину з інвалідністю віком до 18 років;

виховують дитину, хвору на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що підтверджується документом, виданим лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я в порядку та за формою, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

зайняті постійним доглядом за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також батьками своїми чи дружини (чоловіка), що підтверджується відповідним медичним висновком медико-соціальної експертної комісії або лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я;

мають дружину (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи; які здійснюють опіку (піклування) за особою з інвалідністю, визнаною судом недієздатною;

зайняті постійним доглядом за особою з інвалідністю I групи;

зайняті постійним доглядом за особою з інвалідністю II групи або за особою, яка за висновком медико-соціальної експертної комісії або лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я потребує постійного догляду;

зайняті постійним доглядом за особами, що його потребують, відповідно до законодавства України, в разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд.

4. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15 березня 2022 року № 2136-IX (поданий народним депутатом України Третяковою Г.М. як проєкт Закону реєстр. № 7160).

Закон регулює особливості трудових відносин працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності і галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором із фізичними особами, на період дії воєнного стану.

Зокрема передбачається:

можливість встановлення умови про випробування для будь-якої категорії працівників;

укладення з новими працівниками строкових трудових договорів на період дії воєнного стану або на період заміщення тимчасово відсутнього працівника;

розірвання трудового договору з працівником у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи, організації, викликаного знищенням у результаті бойових дій усіх виробничих, організаційних або технічних потужностей або майна підприємства із попередженням працівника не пізніше, ніж за 10 днів із виплатою вихідної допомоги у розмірі не менше середнього місячного заробітку;

надання роботодавцю права на призупинення виплати заробітної плати у разі неможливості її виплати через воєнні дії до моменту відновлення можливості підприємства здійснювати основну діяльність тощо.

5. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" щодо пенсій в разі втрати годувальника» від 24 березня 2022 року № 2146-IX (поданий Кабінетом Міністрів України, як законопроект реєстр. № 6417).

Законом підвищено з 1 липня 2022 року розмір пенсії в разі втрати годувальника, а саме:

- якщо пенсія призначається батькам (одному з батьків), дружині(чоловікові) або право на пенсію має один непрацездатний член сім'ї загиблого (померлого) годувальника - у розмірі 70 % грошового забезпечення (заробітної плати) загиблого (померлого) годувальника на кожного члена сім'ї;

- якщо право на пенсію має двоє і більше непрацевдатних членів сім'ї (крім батьків, дружини (чоловіка)) - у розмірі 50 % грошового забезпечення (заробітної плати) загиблого (померлого) годувальника на кожного непрацевдатного члена сім'ї.

Також Законом передбачено, що пенсії в разі втрати годувальника (або частина спільної пенсії кожного непрацевдатного члена сім'ї), які призначаються членам сімей військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію згідно з цим Законом, з розрахунку на кожного непрацевдатного члена сім'ї не можуть бути нижчими двох визначених законом розмірів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працевдатність.

6. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо запровадження комплексного огляду системи соціального захисту ветеранів війни» від 24 березня 2022 року № 2147-ІХ (поданий Кабінетом Міністрів України як проект Закону реєстр. № 5583).

Законом унормовано механізми стратегічного планування розвитку системи соціального захисту ветеранів війни, шляхом введення визначення щодо державної політики, системи та комплексного огляду соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України.

7. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з внесенням змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 24 березня 2022 року № 2153-ІХ (поданий народним депутатом України Третяковою Г.М. як проект Закону реєстр. № 7185).

Законом розширено коло осіб, віднесених до учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Внесено зміни до двадцяти чотирьох спеціальних законодавчих актів, які регулюють питання забезпечення соціальних прав і гарантій вказаних категорій осіб, зокрема, щодо:

- надання права особам, які звільняються або звільнені з військової служби з числа ветеранів війни, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, члени сімей таких осіб та члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, на безоплатну психологічну допомогу. Організація психологічної допомоги зазначеної категорії осіб провадиться відповідним центральним органом виконавчої влади;

- забезпечення безоплатної психологічної допомоги ветеранам війни, які перебувають на службі. Психологічна допомога організовується психологічними службами військових частин (підрозділів), а в разі потреби – у військово-медичних закладах охорони здоров'я;

- надання переважного права залишатися на роботі при звільненні працівників у разі змін в організації виробництва і праці членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни.

8. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення допоміжними засобами реабілітації осіб, постраждалих внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України» від 1 квітня 2022 року № 2168-ІХ (поданий народним депутатом України Третяковою Г.М. та іншими народними депутатами України як проєкт Закону реєстр. № 7210).

Закон передбачає внесення змін до статті 4 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» з метою поширення його дії, зокрема, на осіб, які у період дії воєнного стану в Україні отримали поранення, контузію, каліцтво або захворювання внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах проведення воєнних (бойових) дій та у період здійснення воєнних (бойових) дій або в районах, що піддавалися бомбардуванням, авіаударам та іншим збройним нападам, у частині забезпечення їх допоміжними засобами реабілітації, медичними виробами, реабілітаційними послугами на підставі висновків лікарсько-консультативних комісій закладів охорони здоров'я чи рішень військово-лікарських комісій незалежно від встановлення їм інвалідності, у тому числі за кордоном, у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

9. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування національної системи кваліфікацій» від 1 квітня 2022 року № 2179-ІХ (поданий народним депутатом України Коваль О.В., Третяковою Г.М. та іншими народними депутатами України як проєкт Закону реєстр. № 4147).

Законом закріплено поняття «професія» (вид занять), «професійний стандарт», «трудова функція», «професійна кваліфікація», «часткова професійна кваліфікація», «реєстр кваліфікацій (порядок його ведення)» тощо.

Законом врегульовано питання розроблення, затвердження та введення в дію професійних стандартів, що сприятиме формуванню сучасних вимог до професійних знань та умінь працівників, а також сприятиме усуненню застарілих вимог та бюрократичних процедур на ринку праці.

Законом встановлено, що професійні стандарти можуть розроблятися: роботодавцями, їх організаціями та об'єднаннями, органами державної влади, науковими установами, галузевими радами, громадськими об'єднаннями, іншими зацікавленими суб'єктами.

Законом закріплено положення щодо повноважень Національного агентства кваліфікацій, повноважень його голови та членів.

Змінами передбачено, що зареєстровані безробітні повинні присвоювати/підтверджувати або визнавати свою професійну кваліфікацію

виключно в акредитованих кваліфікаційних центрах за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

10. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях» від 14 квітня 2022 року № 2193-ІХ (поданий народними депутатами України Остапенком А.Д., Гривком С.Д., Павлішем П.В. як проєкт Закону реєстр. № 7201).

Законом передбачено у разі введення на території України надзвичайного або воєнного стану таке:

1) визначати середньомісячний сукупний дохід громадян з урахуванням одного кварталу, що передує місяцю звернення (чинним законодавством передбачено шести останніх місяців), з метою запровадження електронного обміну даними щодо доходів громадян;

2) розширити повноваження військових адміністрацій в частині управління надавачами соціальних послуг, організації надання ними соціальних послуг;

3) надати повноваження обласним, Київській міській державним адміністраціям, виконавчим органам сільських, селищних, міських рад визначати особливості прийняття рішення про надання соціальних послуг;

4) вдосконалити порядок компенсації за догляд за їх новим місцем проживання / перебування для осіб із числа внутрішньо переміщених осіб тощо.

11. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування сфер зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час дії воєнного стану» від 21 квітня 2022 року № 2220-ІХ (поданий народними депутатами України Третьяковою Г.М., Міньком С.А. та іншими як проєкт Закону реєстр. № 7275).

Законом внесено зміни до законів України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», «Про зайнятість населення» та «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», якими встановлено, що на час дії воєнного стану та протягом 180 календарних днів після його припинення або скасування, Кабінет Міністрів України визначає:

перелік видів забезпечення, соціальних послуг, компенсацій та допомог, передбачених законами України «Про зайнятість населення» та «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», а також особливості їх надання;

особливості реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, а також особливості призначення, відкладення,

скорочення, припинення та поновлення виплати допомоги по безробіттю, відмінні від встановленого порядку;

затверджує бюджет Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та приймає інші рішення, передбачені зазначеними вище законами, без погодження (схвалення) правлінням Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Крім цього Законом уточнено зміст поняття «часткове безробіття» та порядок виплати допомоги по частковому безробіттю, а також визначено заходи, які вживаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції для сприяння безробітним особам у реалізації права на організацію підприємницької діяльності тощо.

12. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників» 12 травня 2022 року № 2253-IX (поданий Кабінетом Міністрів України як проект Закону реєстр. № 5266).

Цим Законом передбачено внесення низки змін до законодавства, що спрямовані на посилення захисту прав працівників, зокрема:

можливість укладення колективного договору з фізичними особами, які використовують найману працю;

обов'язок роботодавця ознайомлювати працівника з текстом колективного договору, змінами та доповненнями до нього;

встановлення строку дії умов колективного договору не менше року у разі реорганізації, зміни власника юридичної особи, відокремленого структурного підрозділу юридичної особи;

поширення дії галузевої (міжгалузевої) угоди на усіх роботодавців відповідної галузі;

визначення, які дії/обмеження прав працівників не вважаються дискримінацією у сфері праці;

врегулювання окремих питань щодо недопущення дискримінації в оголошеннях з працевлаштування;

удосконалення визначення ознак масового звільнення працівників з ініціативи роботодавця;

обов'язок роботодавця надавати повідомлення щодо запланованого масового звільнення профспілковому представнику та врегулювати порядок проведення роботодавцем консультацій з профспілковими представниками перед масовими звільненнями працівників.

Прийняття Закону сприятиме приведенню вітчизняного законодавства у відповідність до законодавства Європейського Союзу (щодо забезпечення рівності у сфері праці, правового регулювання масового звільнення працівників) та практики Міжнародної організації праці (у сфері

колективного-договірного регулювання трудових відносин, поширення дії галузевих угод).

13. Закон України «Про внесення змін до статті 73 Кодексу законів про працю України щодо встановлення святкового дня - Дня Української Державності» від 31 травня 2022 року № 2295-IX (поданий Президентом України як проект Закону реєстр. № 5864).

Законом започатковано святкування Дня Української Державності з метою утвердження спадкоємності понад тисячолітньої історії українського державотворення, спираючись на історію української державності.

14. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин» від 1 липня 2022 року № 2352-IX (поданий народними депутатами України Третяковою Г.М., Нагаєвським А.С. та іншими народними депутатами як проект Закону реєстр. № 7251).

Законом встановлено, що на час оголошення воєнного або надзвичайного стану усі повідомлення та документи з питань трудових відносин, накази (розпорядження) власника або уповноваженого ним органу можуть здійснюватися та вестися в електронній формі з використанням технічних засобів електронних комунікацій або шляхом відправлення електронних носіїв, на яких записано цей документ, відповідно до законодавства у сфері електронного документообігу.

Крім того, Законом, зокрема:

встановлено порядок припинення трудового договору з працівником або фізичною особою, яка використовує найману працю у разі їх смерті, визнання судом безвісно відсутніми або оголошення померлими;

введено додаткову підставу для розірвання трудового договору – відсутність працівника на роботі та інформації про причини такої відсутності понад чотири місяці;

запроваджено додаткову підставу для звільнення працівника – неможливість забезпечувати працівникові умови праці, внаслідок того, що необхідні для виконання роботи зазначеним працівником виробничі, організаційні, технічні потужності, засоби виробництва або майно власника або уповноваженого ним органу знищені в результаті бойових дій, а також ввести особливу процедуру вивільнення таких працівників;

скасовано норми, якими передбачено право працівника при переведенні на інше підприємство: переводити грошову компенсацію за невикористані ним дні щорічної відпустки на інше підприємство, в установу, організацію; отримувати щорічну відпустку повної тривалості до настання шестимісячного терміну безперервної роботи після переведення; зараховувати цей час до стажу роботи, що дає право на щорічні відпустки;

визначено поняття сумісництва;

скасовано положення щодо збереження середнього заробітку за місцем роботи на час призову за працівниками, призваними на строкову військову службу,

військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення;

запроваджено надання протягом періоду дії воєнного стану в обов'язковому порядку працівнику, який виїхав за межі території України або набув статусу внутрішньо переміщеної особи, відпустки без збереження заробітної плати тривалістю не більше 90 календарних днів;

конкретизовано порядок регламентації робочого часу та часу відпочинку у період дії воєнного часу, зокрема, відносно категорій працівників, яким може бути збільшено тривалість роботи впродовж тижня, а також порядок надання щорічної основної відпустки та компенсації невикористаних відпусток у разі звільнення працівника у період дії воєнного стану;

уточнено порядок та умови застосування механізму призупинення дії трудового договору у період дії воєнного стану;

запроваджено відшкодування працівникам та роботодавцям пов'язаних з трудовими відносинами грошових сум, втрачених внаслідок збройної агресії за окремим механізмом;

запроваджено здійснення позапланових заходів державного контролю за додержанням законодавства про працю у період дії воєнного стану;

уточнено норму про повідомлення працівника про зміну істотних умов праці та умов оплати праці у період дії воєнного стану;

запроваджено збільшення оплати праці у розмірі пропорційно збільшенню норми праці у період дії воєнного стану.

15. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання трудових відносин з нефіксованим робочим часом» від 18 липня 2022 року № 2421-ІХ (поданий Кабінетом Міністрів України як проект Закону реєстр. № 5161).

Закон дає визначення поняттю «трудовий договір з нефіксованим робочим часом», закріплює окремі положення такого договору та передбачає право особи, яка відпрацювала відповідно до положень такого договору більше 12 місяців, претендувати на укладання строкового або безстрокового трудового договору на умовах загально встановленого у роботодавця графіку роботи з відповідною оплатою праці та інше.

Відповідно до положень прийнятого Закону трудовий договір з нефіксованим робочим часом - це особливий вид трудового договору, умовами якого не встановлено конкретний час виконання роботи, обов'язок працівника виконувати яку виникає виключно у разі надання роботодавцем передбаченої цим трудовим договором роботи без гарантування того, що така робота буде надаватися постійно, але з дотриманням умов оплати праці (передбачених Законом).

16. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність» від 19 липня 2022 року № 2434-IX (поданий народними депутатами України Третяковою Г.М., Камельчуком Ю.О., Бондаренком О.В. та іншими народними депутатами України як законопроект реєстр. № 5371).

Законом запроваджується договірний режим регулювання трудових відносин з можливістю на розсуд роботодавця та працівника за взаємною згодою включати до письмового трудового договору положення стосовно виникнення і припинення трудових відносин, системи оплати праці, норм праці, розміру заробітної плати, надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат, норм робочого часу та відпочинку, тривалості щотижневого відпочинку та інших прав і гарантій, які визначені Кодексом законів про працю України. Водночас положення даного закону передбачають збереження основних загально визначених трудових прав і гарантій найманих працівників.

Відтепер особливий режим регулювання трудових відносин можна запроваджувати між працівником та роботодавцем, який є суб'єктом малого або середнього підприємництва з кількістю працівників не більше 250 осіб, або між роботодавцем та працівником, розмір заробітної плати якого становить на місяць понад вісім розмірів мінімальних заробітних плат.

Реалізація даного Закону сприятиме зменшенню адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність в Україні та забезпечить виконання принципів свободи праці та трудового договору.

17. Закон України «Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян» від 27 липня 2022 року № 2454-IX (поданий народними депутатами України Третяковою Г.М. та іншими як проект Закону реєстр. № 7141).

Закон забезпечує створення належних умов для життєзабезпечення деяких категорій громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, які брали безпосередню участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України (далі - деякі категорії громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною), та членів сімей загиблих (померлих) громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, шляхом встановлення їм щомісячної грошової виплати.

18. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про волонтерську діяльність» щодо підтримки волонтерської діяльності» від 15 серпня 2022 року № 2519-IX (поданий народним депутатом України Третяковою Г.М. та іншими народними депутатами України як проект Закону реєстр. № 7363).

Прийнятий Закон сприяє розвитку волонтерського руху в Україні, зокрема, через розширення напрямів волонтерської діяльності в умовах війни, розширення дії окремих норм Закону України «Про волонтерську діяльність», зважаючи на широкомасштабну військову агресію російської федерації проти України.

Зокрема, Законом передбачено такі додаткові напрями волонтерства в умовах війни:

- сприяння центральним і місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам та організаціям, об'єднанням громадян, а також фізичним особам, які здійснюють соціальний патронаж, у проведенні заходів, спрямованих на соціальну адаптацію осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, а також звільнені від подальшого відбування зазначених видів покарань на підставах, передбачених законом;

- надання волонтерської допомоги, пов'язаної із захистом та рятуванням тварин.

Також Закон забезпечує можливість для розробки та імплементації загальнодержавних цільових програм з підтримки розвитку волонтерства та інших заходів з метою підтримки волонтерської діяльності в Україні.

Законом визначено також, що волонтерська допомога може здійснюватися в онлайн-режимі за допомогою мережі Інтернет та інших телекомунікаційних мереж.

19. Закон України «Про внесення зміни до статті 40 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо оптимізації заробітної плати при обчисленні пенсії за періоди страхового стажу під час воєнного стану» від 15 серпня 2022 року № 2506-IX (поданий народним депутатом України Третьяковою Г.М. та іншими народними депутатами України як проєкт Закону реєстр. № 7453).

Законом внесено зміну до статті 40 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», передбачивши надання права особі, яка звернулася за призначенням пенсії, з періоду, за який враховується заробітна плата (дохід) для обчислення пенсії, додатково (за її бажанням) виключити періоди страхового стажу під час воєнного стану, введеного відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану», а також протягом трьох місяців з дня припинення або скасування воєнного стану.

Крім того, за участі Комітету Верховною Радою України прийнято дві Постанови: «Про відставку Міністра соціальної політики України Лазебної М.В.» від 18 липня 2022 року № 2396-IX та «Про призначення Жолнович О.І. на посаду Міністра соціальної політики України» від 19 липня 2022 року № 2423-IX.

Поряд із цим Верховною Радою України прийнято за основу 5 законопроектів, які доопрацьовуються Комітетом до розгляду у другому читанні:

- про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії порушенню прав у сфері праці (поданий народними депутатами України Гришиною Ю., Третьяковою Г. та іншими народними депутатами, реєстр. № 5748).

Законопроект передбачено внесення змін до трудового законодавства у частині врегулювання питання протидії мобінгу. Пропонується визначити мобінг як діяння роботодавця або окремих працівників трудового колективу, які спрямовані на приниження гідності та честі працівника, його професійної (ділової) репутації у формі психологічного та/або економічного тиску, зокрема із застосуванням засобів електронних комунікацій, створення стосовно нього напруженої, ворожої, образливої атмосфери, у тому числі, що змушує особу недооцінювати власну професійну придатність.

- про внесення змін до деяких законів України щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні (поданий Кабінетом Міністрів України, реєстр. № 5795).

Законопроект вносяться зміни до законів України “Про зайнятість населення” та “Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства”, якими пропонується:

- удосконалити підстави видачі, відмови у видачі або продовження дії дозволів на застосування праці іноземців та осіб без громадянства;

- встановити рівні умови оплати праці як для громадян України, так і для іноземців та осіб без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах;

- створити правове підґрунтя для застосування праці іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні для навчання у навчальних закладах України.

Також законопроект пропонується удосконалити положення щодо переліку документів, які подаються роботодавцями для отримання або продовження дії дозволів на застосування праці окремих категорій іноземних працівників, спростити доступ до зазначеної адміністративної послуги та передбачити можливість її отримання будь-яким зручним для роботодавця способом.

Одночасно пропонується посилити контроль за додержанням законодавства у цій сфері, створити механізми захисту національного ринку праці та його регулювання в частині залучення іноземної робочої сили.

Встановлюється загальний перелік іноземців та осіб без громадянства, для працевлаштування яких роботодавець має отримувати дозвіл та виключає з Закону України “Про зайнятість населення” особливі категорії іноземців та осіб без громадянства, які претендують на працевлаштування.

- про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці (поданий Кабінетом Міністрів України та доопрацьований Комітетом Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів до повторного першого читання, реєстр. № 6067).

Положення доопрацьованого законопроекту № 6067 спрямовані на реформування державної служби зайнятості, підвищення якості надання послуг, осучаснення страхових підходів у випадку безробіття, модернізації діючих та впровадження нових активних програм сприяння зайнятості населення, у тому числі для молоді, з одночасним збереженням існуючих гарантій для застрахованих осіб.

Зокрема, доопрацьованим законопроектом № 6067 пропонується:

замінити неефективний механізм квотування працевлаштування, а саме запровадити компенсації роботодавцям частини витрат на оплату праці або єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за працевлаштування деяких категорій зареєстрованих безробітних, зокрема молоді;

сприяти працевлаштуванню довгострокових безробітних шляхом надання компенсації роботодавцям витрат єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

запровадити надання фінансової допомоги для започаткування підприємницької діяльності.

Також пропонується змінити підходи до:

умов, тривалості та розмірів виплати допомоги по безробіттю, зокрема посилити страхові принципи (чим більший страховий стаж – тим більший розмір допомоги по безробіттю) та послабити до безробітних санкції за звільнення з останнього місця роботи за власним бажанням без поважних причин;

фінансування громадських робіт за рахунок коштів органів місцевого самоврядування та скасування тимчасових робіт, як таких, що не сприяють мотивації до праці;

підбору підходящої роботи для безробітного (врахування, зокрема транспортної доступності, розміру заробітної плати залежно від тривалості безробіття).

- про виплату одноразової грошової допомоги за шкоду життю та здоров'ю, завдану спричиненими військовою агресією проти України пораненням або загибеллю під час проходження публічної служби, виконання обов'язків на об'єктах критичної інфраструктури та здійснення професійної журналістської діяльності (поданий народними

депутатами України Фроловим П., Третьяковою Г. та іншими, реєстр. № 7353).

Законопроектом пропонується:

встановити одноразову грошову допомогу особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, працівникам об'єктів критичної інфраструктури та журналістам, які отримали поранення під час виконання своїх обов'язків у період дії воєнного стану, введеного відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану», а також членам сімей у разі загибелі (смерті) цих осіб;

призначати та виплачувати цю допомогу у разі:

- 1) встановлення I групи інвалідності – в розмірі 800 000 гривень;
- 2) встановлення II групи інвалідності – в розмірі 500 000 гривень;
- 3) встановлення III групи інвалідності – в розмірі 200 000 гривень;
- 4) втрати працездатності без встановлення інвалідності, що настала внаслідок поранення (контузії, травми) - в розмірі 100 000 гривень;
- 5) загибелі (смерті) – в розмірі 1 000 000 гривень;

уповноважити Кабінет Міністрів України визначати порядок призначення і виплати одноразової грошової допомоги;

визначити джерелом фінансування зазначених виплат резервний фонд державного бюджету, який формується за рахунок коштів державного бюджету, а також коштів, які надходять до державного бюджету в рамках програм допомоги Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ.

- про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та деяких інших законів України, щодо захисту прав фізичних осіб під час воєнного стану та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю (поданий народним депутатом України Гетманцевим Д., реєстр. № 7433).

Законопроектом передбачається:

врегулювати надання з Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі – Державний реєстр) на запити Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю інформації (далі – Фонд) про відомості, що містять ознаки порушень законодавства про створення робочих місць для осіб з інвалідністю, про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю (зміни до ст. 17 Закону);

включити до Реєстру застрахованих осіб відомості про працівника щодо переміщення з одного структурного підрозділу до іншого або переведення на іншу постійну посаду або роботу, звільнення, поновлення на роботі, призупинення/відновлення дії трудового договору, а також про присвоєння, зміну або позбавлення рангу, розряду, класу, звання, категорії, складання присяги, стажування, навчання, належність або неналежність осіб, які працюють, забезпечують себе роботою самостійно або навчаються, до членів професійних спілок та інші відомості (зміни до ст. 20 Закону);

запровадити щорічне надання Пенсійним фондом України Фонду інформації, необхідної для обчислення кількості робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю (зміни до ст. 10 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»).

Крім цього, проектом пропонується врегулювати окремі питання призначення пенсій внутрішньо переміщеним особам та продовження пенсій по інвалідності і пенсій в разі втрати годувальника на період воєнного стану та у визначені терміни після його завершення (зміни до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»).

Окрім законопроектів, прийнятих Верховною Радою України як закони та прийнятих за основу за наслідками розгляду у першому читанні, упродовж сьомої сесії Комітетом підготовлено для розгляду Верховною Радою України такі законопроекти:

Для розгляду у другому читанні:

Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (нова редакція) та інших законодавчих актів України (реєстр. № 3663).

Положеннями законопроекту передбачено:

- з 01 січня 2023 року припинити Фонд соціального страхування України та управління виконавчої дирекції Фонду, реорганізувавши шляхом приєднання до Пенсійного фонду України, що сприятиме оптимізації адміністративно-господарських видатків;

- посилити роль держави як гаранта реалізації застрахованими особами власних прав, визначивши Пенсійний фонд України страховиком у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та медичним страхуванням;

- викласти у новій редакції Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»;

- удосконалити перелік видів страхових виплат за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та потерпілим від нещасного випадку на виробництві;

- надати право потерпілим на забезпечення протезуванням, ортезуванням, допоміжними засобами реабілітації, медичними виробами, що надаються відповідно до вимог законів України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» та «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»; - удосконалити умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності та терміни її виплати;

- встановити санкції за відповідні порушення законодавства тощо.

Реалізація відповідного закону, у разі його прийняття, сприятиме підвищенню доступності та спрощенню надання сервісів застрахованим

особам і страхувальникам, а також створенню сприятливих умов для забезпечення фінансової стійкості страхової системи.

Для розгляду у першому читанні:

Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо зменшення пенсійного віку та страхового стажу як умов призначення пенсії за віком та відновлення розміру коефіцієнту страхового стажу 1,35 (реєстр. № **3052** доопрацьований від 22.07.2021), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Солодом Ю.В. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом пропонується відновити окремі норми пенсійного законодавства в частині визначення пенсійного віку і страхового стажу, які діяли до проведення етапів пенсійної реформи в 2011 і 2017 роках, зокрема:

відновлення підвищеної величини оцінки одного року страхового стажу - 1,35 %;

відновлення права на призначення пенсії за віком після досягнення чоловіками 60 років, жінками – 55 років та за наявності страхового стажу не менше 15 років;

встановлення мінімального розміру пенсії за віком в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, за наявності у чоловіків - 25 років, а у жінок - 20 років страхового стажу;

збільшення пенсії за віком за кожний повний рік страхового стажу понад 25 років чоловікам і 20 років жінкам на 1 відсоток розміру пенсії, обчисленої відповідно до статті 27 цього Закону;

підвищення мінімального розміру пенсії особам, на яких поширюється дія Закону України «Про підвищення престижності шахтарської праці»;

врахування при визначенні мінімального розміру пенсії за віком до страхового стажу періоду, за який проведено одноразову сплату єдиного внеску;

скасування норми щодо підвищення розміру пенсії жінкам на 2,5 % за кожні 6 місяців більш пізнього виходу на пенсію, починаючи з 55 років до досягнення ними 60-річного віку, у зв'язку із відновленням положень про пенсійний вік та страховий стаж, необхідний для призначення пенсії тощо.

Проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо дострокового виходу на пенсію (реєстр. № **3053** доопрацьований від 13.08.2021), поданий народним депутатом України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України.

Поданим законопроектом пропонується розширити коло осіб, які мають право на призначення дострокової пенсії за віком, надавши право на призначення такої пенсії:

жінкам, які народили трьох або чотирьох дітей та виховали їх до десятирічного віку, після досягнення 55 років та за наявності страхового стажу

не менше 20 років;

особам, трудовий договір з якими розірвано з ініціативи власника за таких підстав: у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, в тому числі ліквідацією, реорганізацією, перепрофілюванням підприємств, установ та організацій, скороченням чисельності або штату працівників, а також виявленою невідповідністю працівника займаній посаді за станом здоров'я, за півтора року до встановленого законодавством строку, якщо вони мають страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбачений абзацом першим частини першої статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо поліпшення умов призначення пенсій (реєстр. № **3054 доопрацьований** від 27.08.2021), поданий народним депутатом України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом пропонується відновити окремі норми пенсійного законодавства в частині визначення пенсійного віку і страхового стажу, які діяли до проведення етапів пенсійної реформи в 2011 і 2017 роках, зокрема:

відновлення підвищеної величини оцінки одного року страхового стажу - 1,35 %;

відновлення права на призначення пенсії за віком після досягнення чоловіками 60 років, жінками – 55 років та за наявності страхового стажу не менше 15 років, а також права на призначення державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію після досягнення чоловіками 63 років, жінками – 58 років;

відновлення норм щодо призначення пенсій за віком на пільгових умовах і за вислугу років, які діяли до 1 квітня 2015 року та були змінені Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» від 2 березня 2015 року № 213-VIII;

скасування положення про те, що мінімальний розмір пенсії за віком у разі відсутності необхідного страхового стажу (35 років для чоловіків і 30 років для жінок) виплачується лише після досягнення особою віку 65 років;

врахування при визначенні мінімального розміру пенсії за віком до страхового стажу періоду, за який проведено одноразову сплату єдиного внеску.

При цьому, пропонується заборонити зміну умов призначення пенсії в частині підвищення пенсійного віку та збільшення страхового стажу, необхідного для призначення пенсії за віком.

Проекти законів України про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо збільшення пенсійних виплат (реєстр. № **4037** від 02.09.2020), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В., Івченком В.Є., Цимбалюком М.М.; про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне

пенсійне страхування» щодо збільшення пенсійних виплат (реєстр. № 4037-1 від 22.09.2020), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Солодом Ю.В. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом за реєстр. № 4037 пропонується з 01 січня 2021 року розміри пенсійних виплат (в тому числі мінімальний розмір пенсії за віком, за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу), які призначаються відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», встановлювати в залежності від розміру фактичного прожиткового мінімуму, визначеного законом для непрацездатних громадян. Також пропонується забезпечити з 01 січня 2021 року виплату пенсій, з урахуванням норм цього Закону.

Альтернативний законопроект за реєстр. № 4037-1, на відміну від законопроекту за реєстр. № 4037, пропонує:

встановити мінімальний розмір пенсії за віком на рівні фактичного розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум», за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу. При цьому, передбачено встановлення зазначеного мінімального розміру пенсії за віком в законі про Державний бюджет України на відповідний рік;

враховувати при визначенні мінімального розміру пенсії за віком до страхового стажу період, за який проведено одноразову сплату єдиного внеску;

скасувати норму щодо встановлення мінімального розміру пенсії за віком у розмірі, пропорційному до наявного страхового стажу, виходячи з прожиткового мінімуму, після досягнення особою віку 65 років у разі відсутності необхідного стажу (у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу).

Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо забезпечення підвищення розмірів пенсій (реєстр. № 5023 від 04.02.2021), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В., Цимбалюком М.М.

Законопроектом пропонується:

підвищити величину оцінки одного року страхового стажу з 1% до 1,35%;

провести перерахунки раніше призначених пенсій з урахуванням зазначених змін у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України;

визначити, що інвестиційний дохід для здійснення довічної пенсії або одноразової виплати застрахованій особі повинен складати не менше суми коштів, які сплачені до накопичувальної системи, включаючи надходження коштів від інвестиції, збільшеної на індекс підвищення споживчих цін для населення з наступного місяця після надходження коштів до накопичувальної системи включаючи попередній місяць після завершення виплат у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. При цьому, інвестиційний дохід,

який використовується на адміністративні видатки в накопичувальній системі повинні здійснюватися за рахунок доходів, які перевищують суму належну застрахованій особі.

Проект закону України про внесення змін до Закону України "Про волонтерську діяльність" (реєстр. № 5029 від 05.02.2021), поданий народним депутатом України Заремським М.В.

Законопроектом пропонується:

- зобов'язати організації та установи, що залучають до своєї діяльності волонтерів, страхувати життя і здоров'я волонтерів на період провадження ними волонтерської діяльності відповідно до Закону України «Про страхування»;

- розширити напрями здійснення волонтерської діяльності, а саме, зокрема:

надання допомоги особам, які постраждали внаслідок (масових) інфекційних хвороб, епідемій та інших масових соціально-небезпечних захворювань;

надання волонтерської допомоги за вищевказаними напрямками в онлайн режимі за допомогою мережі інтернет, спеціально створених веб-сайтів та додатків волонтерами й волонтерськими організаціями.

Проекти законів про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо визначення поняття трудових відносин та ознак їх наявності (реєстр. № 5054 від 09.02.2021), поданий Кабінетом Міністрів України, та про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо визначення поняття трудових відносин та ознак їх наявності (реєстр. № 5054-1 від 25.02.2021), поданий народним депутатом України Третьяковою Г.М.

Законопроектами пропонується визначити трудові відносини як відносини між працівником і роботодавцем, що передбачають виконання за дорученням, під керівництвом і контролем роботодавця особисто працівником за винагороду визначеної роботодавцем роботи.

Проекти також передбачають процедуру інформування працівників та їхніх представників про дату правонаступництва роботодавця, економічні, технологічні, структурні наслідки правонаступництва або наслідки аналогічного характеру, які впливатимуть на права працівників.

Крім того, осучаснюють та уніфікують понятійний апарат Кодексу законів про працю України замінюючи поняття «власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган (особу) чи фізична особа, які в межах трудових відносин використовують найману працю» на поняття «роботодавець» відповідно до міжнародного досвіду.

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення розміру щорічної разової грошової допомоги до 5 травня» (реєстр. № 5089, доопрацьований.), поданий народними депутатами України

Королевською Н.Ю., Гнатенком В.С., Морозом В.В. та іншими народними депутатами України.

Проектом акту пропонується законодавчо встановити та підвищити розміри щорічної разової грошової допомоги до 5 травня, - з метою наближення до рівня попередніх років у відсотковому співвідношенні до затвердженого на 1 січня року прожиткового мінімуму для непрацевдатних осіб, а саме:

- для осіб з інвалідністю внаслідок війни та колишніх малолітніх в'язнів концентраційних таборів, визнаних особами з інвалідністю: I групи - 270%; II групи - 240%; III групи - 210%;
- для осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною - 270%;
- для учасників бойових дій, неповнолітніх в'язнів концентраційних таборів - 90%;
- для членів сімей загиблих і дружин (чоловіків) померлих осіб з інвалідністю внаслідок війни, померлих учасників бойових дій, учасників війни та жертв нацистських переслідувань - 55%;
- для учасників війни та колишніх в'язнів концентраційних таборів - 35% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працевдатність.

Проект закону України про внесення змін до Закону України "Про соціальні послуги" щодо розширення сфери надання соціальних послуг (реєстр. № 5821 від 23.07.2021), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Солодом Ю.В. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом пропонується встановити, що малозабезпечена особа – це особа, середньомісячний сукупний дохід якої за останніх шість календарних місяців, що передують місяцю звернення за наданням соціальних послуг, не перевищує чотирьох прожиткових мінімумів для відповідної категорії осіб.

Крім того, пропонується збільшити у 2 рази величини середньомісячного сукупного доходу, від яких залежить безоплатність та часткова оплатність наданих соціальних послуг.

Проекти законів про внесення змін до деяких законів України щодо визначення розміру щорічної разової грошової допомоги до 5 травня (реєстр. № 5832), поданий Кабінетом Міністрів України, та про внесення змін до деяких законів України щодо визначення розміру щорічної разової грошової допомоги до 5 травня (реєстр. № 5832-1), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Солодом Ю.В., Гнатенком В.С.

Змінами, що передбачають обидва законопроекти, до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» № 3551-ХІІ та Закону України «Про жертви нацистських переслідувань» пропонується визначити розмір щорічної разової грошової допомоги до 5 травня у відсотковому співвідношенні до розміру прожиткового мінімуму для осіб, які

втратили працездатність, визначеного Законом України про Державний бюджет України на 1 січня поточного року, в якому виплачується така допомога.

Проектом Закону за реєстр. № 5832, зокрема, передбачається установити, що розмір грошової допомоги визначається у відсотках від прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, встановленого законом про Державний бюджет України на 1 січня поточного року (далі – ПМ), у якому виплачується така допомога, зокрема, для:

- учасників бойових дій розмір грошової допомоги становитиме 85 % ПМ.

- осіб з інвалідністю внаслідок війни: I групи – 255 % ПМ; II групи – 225 % ПМ; III групи – 195 % ПМ;

- учасників війни – 35 % ПМ;

- членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни – 55 % ПМ;

- осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, – 255 % ПМ.

Крім того, законопроект встановлює, що щороку відповідні виплати разової грошової допомоги до 5 травня у відповідних розмірах проводяться у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, пенсіонерам — за місцем отримання пенсії, а особам, які не є пенсіонерами, — за місцем їх проживання чи одержання грошового утримання.

Запропоновані альтернативним проектом за реєстр. № 5832-1 разові грошові допомоги відповідним категоріям населення є більшими на 5%-15% за величини, запропоновані основним проектом Закону за реєстр. № 5832.

Зокрема, законопроект за реєстр. № 5832-1 передбачено підвищення розмірів щорічної разової грошової допомоги до 5 травня у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб, а саме:

- для осіб з інвалідністю внаслідок війни та колишніх малолітніх в'язнів концентраційних таборів, визнаних особами з інвалідністю: I групи – 270%; II групи – 240%; III групи – 210%;

- для осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, – 270%;

- для учасників бойових дій, неповнолітніх в'язнів концентраційних таборів – 90%;

- для членів сімей загиблих і дружин (чоловіків) померлих осіб з інвалідністю внаслідок війни, померлих учасників бойових дій, учасників війни та жертв нацистських переслідувань – 55%;

- для учасників війни та колишніх в'язнів концентраційних таборів – 5% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування функцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань соціального захисту населення та захисту прав дітей у зв'язку з утворенням Національної соціальної сервісної служби та її територіальних органів (реєстр. № 5849 від 13.08.2021), поданий Кабінетом Міністрів України.

Законопроектом передбачено внесення змін до 40 законів України зокрема, до законів України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», «Про протидію торгівлі людьми», «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про соціальні послуги» тощо.

Проектом Закону пропонується:

розмежувати повноваження з питань надання соціальних послуг, протидії торгівлі людьми та домашньому насильству, соціального захисту ветеранів, внутрішньо переміщених осіб між центральними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;

визначити однією з функцій органів місцевого самоврядування прийом заяв для призначення різних видів соціальної підтримки (різних видів державної допомоги, пільг, компенсацій тощо);

усунути дублювання функцій з питань соціального захисту населення між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;

встановити дієвий контроль за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, за дотриманням прав дітей тощо.

Проект Закону України про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо недискримінації вагітних жінок та інших осіб, які здійснюють догляд за дитиною до досягнення нею трирічного віку (реєстр. № 6069), поданий народними депутатами України Підласою Р.А., Василенко Л.В. та іншими.

Проектом Закону на заміну чинних норм, передбачених статтею 176 Кодексу законів про працю України, якими встановлено повну заборону на залучення вагітних жінок та жінок, що мають дітей віком до трьох років, до нічних робіт, надурочних робіт, робіт у вихідні дні та направлення їх у відрядження, пропонується:

1) залишити повну заборону на залучення до робіт у нічний час вагітних жінок;

2) передбачити можливість залучення до робіт у нічний час матері, батька або інших законних представників дитини до досягнення нею трирічного віку за наявності їх письмової згоди;

3) передбачити можливість залучення до надурочних робіт і робіт у вихідні дні та направлення у відрядження матері, батька або інших законних представників дитини до досягнення нею трирічного віку за наявності їх письмової згоди.

Проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо надання статусу учасників бойових дій та соціальних гарантій медичним

працівникам, які безпосередньо залучалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, (реєстр. № 6153 від 08.10.2021), поданий народним депутатом України Василевською-Смаглюк О.М. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом пропонується визначити учасниками бойових дій медичних працівників, які брали безпосередню участь та були залучені до проведення АТО/ООС, або вживали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях у період здійснення зазначених заходів, та не залучалися до надання проведення АТО/ООС відповідними наказами, а також надати цим особам пільги та соціальні гарантії.

Законопроект передбачає внесення відповідних змін до законів України, які регулюють надання соціальних гарантій учасникам бойових дій у відповідних сферах з метою узгодження їх положень з нормами статті 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Зокрема, законопроектом пропонується внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни та гарантії їх соціального захисту», Земельного кодексу України, Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей», Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва», Закону України «Про судовий збір», Закону України «Про зайнятість населення».

Проект Закону України про внесення змін до деяких законів України, спрямованих на забезпечення додаткових гарантій соціального захисту ветеранів війни (реєстр. № 6350), поданий Кабінетом Міністрів України.

Законопроектом пропонується внесення змін до законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про зайнятість населення», «Про соціальні послуги» в частині посилення соціальної захищеності ветеранів війни та членів їх сімей на державному і місцевому рівнях, зокрема шляхом:

встановлення права ветеранів війни та осіб, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», на отримання послуг із психологічної реабілітації та освітніх послуг у сфері освіти дорослих;

розроблення державних, регіональних (обласних, районних) та місцевих (міських, сільських, селищних) програм соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, спрямованих на реалізацію стратегії розвитку соціального і правового захисту, надання пільг та гарантій ветеранам війни та членам їх сімей;

розширення кола осіб, зокрема з числа ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності та осіб, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус

ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та віднесення їх до категорії громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню.

Проекти законів України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення правового регулювання праці деяких категорій працівників (реєстр. № 6392), поданий Кабінетом Міністрів України, та проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення правового регулювання праці деяких категорій працівників (реєстр. № 6392-1), поданий народними депутатами України Абрамовичем І.О., Королевською Н.Ю. та іншими.

Законопроектами пропонується внести низку змін до Кодексу законів про працю України та законів України «Про відпустки», «Про охорону праці», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», що спрямовані на зміну окремих аспектів правового регулювання праці жінок під час вагітності, пологів, вигодовування дитини, а також працівників, які мають дітей.

Проектом Закону за реєстр. № 6392 передбачається:

- 1) встановити заборону дискримінації в трудових відносинах за ознакою вагітності;
- 2) розширити підстави звільнення працівника з ініціативи власника або уповноваженого ним органу в період його тимчасової непрацездатності, перебування у відпустці;
- 3) прибрати невідповідно жорсткі для XXI сторіччя заборони для праці жінок, що дозволить їм реалізувати свій економічний потенціал;
- 4) передбачити, що вагітна жінка звільняється від виконання роботи на період проходження рекомендованих лікарем медичних обстежень, що проводяться у зв'язку з вагітністю, у робочий час;
- 5) удосконалити процедуру надання відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами.

До основних відмінностей альтернативного проекту закону за реєстр. № 6392-1 слід віднести такі:

- 1) пропонується передбачити обов'язкове отримання згоди кожної жінки для залучення до важких, підземних робіт і робіт з небезпечними та шкідливими умовами праці;
- 2) пропонується зберегти діючу норму Кодексу законів про працю України, згідно з якою жінки, які мають дітей віком до 14 років (в основному законопроекті – до 3 років) або дітей з інвалідністю, можуть залучатися до відрядження, нічних, надурочних та робіт у святкові, вихідні і неробочі дні лише за згодою жінки;
- 3) в обох зазначених випадках законопроектом за реєстр. № 6392-1 пропонується визначити також заборону застосування роботодавцем дискримінації, утиску по відношенню до працівника через ненадання ним згоди на застосування його праці у випадках, коли така згода є обов'язковою згідно з нормами законодавства;

4) не передбачено внесення змін до статі щодо розширення можливостей розірвання трудового договору з працівником в період перебування його у відпустці або в період його тимчасової непрацездатності, а так само і щодо змін гарантій у прийнятті на роботу та звільненні вагітних жінок і жінок, які мають дітей.

Проект Закону України про соціальну роботу (реєстр. № 6415 від 10.12.2021), поданий Кабінетом Міністрів України.

Законопроектом визначаються організаційні та правові засади ведення соціальної роботи в територіальній громаді, терміни, перелік суб'єктів, об'єктів, уповноважених органів стосовно проведення соціальної роботи, положення щодо принципів і механізмів їх реалізації, встановлюються гарантії для працівників, які проводять соціальну роботу, що сприятиме створенню для них гідних умов праці, підвищенню її престижності.

Зокрема, проектом акта передбачено:

- уточнити перелік суб'єктів системи соціальної роботи (уповноважені органи системи соціальної роботи, суб'єкти, що проводять соціальну роботу, у тому числі центри соціальних служб/центри надання соціальних послуг, інші надавачі соціальних послуг, об'єднання громадян, благодійні, релігійні організації, волонтери у сфері соціальної роботи);

- розмежувати повноваження центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з питань проведення соціальної роботи;

- визначити основні рівні, напрями, методи і технології практичної соціальної роботи;

- визначити завдання, права та обов'язки суб'єктів, що проводять соціальну роботу тощо.

Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо розширення статусу та гарантій соціального захисту для осіб, які брали участь у відсічі збройної агресії Російської Федерації з 24 лютого 2022 року (реєстр. № 7159), поданий народними депутатами України Василенко Л.В., Шкрум А.І. та іншими.

Законопроектом пропонується доповнити Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» нормами, які врегульовують питання встановлення статусу учасника бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни:

- учасникам руху опору проти збройної агресії Російської Федерації на територіях безпосереднього ведення бойових дій з 24 лютого 2022 року у складі добровольчих формувань територіальних громад;

- військовослужбовцям Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законодавства України військових формувань, які брали безпосередню участь у відсічі збройної агресії Російської Федерації з 24

лютого 2022 року;

особам, які у складі добровольчих формувань, які утворилися або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, брали безпосередню участь у відсічі збройної агресії Російської Федерації з 24 лютого 2022 року, за умови, що в подальшому такі добровольчі формування увійшли до складу Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законодавства України військових формувань.

Законопроектом також передбачається встановлення сім'ям загиблих таких осіб статусу члена сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни.

Проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо виплати грошової винагороди ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань (реєстр. № 7295 від 18.04.2022), поданий народним депутатом України Третяковою Г.М. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом пропонується внести зміни до законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та «Про жертви нацистських переслідувань», передбачивши зміну дати і виду виплати щорічної разової грошової допомоги ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань.

Зокрема, пропонується виплата грошової винагороди ветеранам війни і жертвам нацистських переслідувань до Дня захисників та захисниць України (14 жовтня), замість разової грошової допомоги, передбаченої згідно з цими Законами, яка виплачувалась щорічно до 5 травня.

Крім того, Кабінету Міністрів України надається право встановлювати розміри і порядок здійснення такої винагороди.

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визнання учасниками бойових дій осіб, які брали безпосередню участь в здійсненні заходів необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та інших питань (реєстр. № 7322 доопрацьований), поданий народними депутатами України Третяковою Г.М., Остапенком А.Д. та іншими.

Законопроектом передбачається визнати учасниками бойових дій осіб, які не вступили до Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України або інших утворених відповідно до законів України військових формувань чи правоохоронних органів, однак брали безпосередню участь в здійсненні заходів необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів.

Також пропонується визначити коло осіб, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України у період дії воєнного стану при здійсненні самооборони під час виконання завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану.

Проект Закону про колективні угоди та договори (реєстр. № 7628), поданий Кабінетом Міністрів України.

Проект розроблено з метою підвищення ролі колективно-договірного регулювання трудових відносин, посилення захисту прав працівників і роботодавців, налагодження співпраці сторін соціального діалогу. Для цього в новому Законі України «Про колективні угоди та договори» у порівнянні з чинним Законом пропонується, зокрема: уточнити сферу дії колективних угод і договорів, переглянути їх зміст; визначити особливості суб'єктного складу сторін колективних переговорів на галузевому і територіальному рівні; передбачити залучення громадських об'єднань до участі в консультаціях; оновити умови утворення спільного представницького органу сторони на будь-якому рівні діалогу, призупинення та зупинення дії окремих положень колективних угод і договорів, приєднання до сторін угод і договорів нових суб'єктів.

Проектом також пропонується внести зміни до законодавчих актів з метою приведення їх приписів у відповідність до нових положень, осучаснення термінології, врегулювання окремих питань, що стосуються взаємовідносин між профспілками і роботодавцями, тощо.

Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення механізму участі у загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні (реєстр. № 7649), поданий народними депутатами України Забуранною Л.В., Вірастюком В.Я., Струневичев В.О. та іншими народними депутатами.

Законопроектом пропонується внести зміни до законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», якими передбачити:

1. Надання права особам, які досягли 16-річного віку та не належать до осіб, яким призначено пенсію у солідарній системі, на добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування відповідно до договору, що укладається з Пенсійним фондом України. Договір про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне

пенсійне страхування можна укласти в електронній формі через Портал Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Дія, або веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду України.

При цьому, особа має право самостійно визначити розмір страхових внесків, періодичність і строки їх сплати.

Договір про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування також може бути укладено на користь третьої особи.

Дохід, з якого сплачено страхові внески за договором про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, враховуватиметься до заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії.

2. Здійснення юридичними або фізичними особами знеособлених або персоналізованих благодійних внесків.

У разі якщо юридична або фізична особа здійснює персоналізований благодійний внесок (адресований визначеному нею пенсіонеріві), 70 відсотків такого внеску спрямовується для виплати цьому пенсіонеріві в обраний ним спосіб, передбачений цим Законом для виплати пенсій.

Знеособлені благодійні внески та 30 процентів персоналізованих благодійних внесків є коштами Пенсійного фонду.

Крім того, пропонується не поширювати вимоги статті 20 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 6 грудня 2019 року № 361-ІХ (далі – Закон № 361) стосовно порогових фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, на випадки, передбачені в підпункті 2 частини вісімнадцятої статті 14 цього Закону, в тому числі на випадки платіжних операцій з метою сплати зборів (страхових внесків) на обов'язкове державне пенсійне та соціальне страхування тощо.

При здійсненні контрольної функції за вказаний період Комітетом заслухано низку контрольних питань, проведено 1 слухання в Комітеті, 6 засідань «круглих столів», наради та зустрічі.

У порядку реалізації контрольної функції на засіданнях Комітету заслухано такі питання:

14 березня 2022 року – доповідь заступника Міністра соціальної політики України Музиченка В.В. про стан забезпечення виплати державних соціальних допомог за березень 2022 року; доповідь Голови правління Пенсійного фонду України Капінуса Є.В. про стан забезпечення виплати пенсій за березень 2022 року; доповідь заступника Міністра економіки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Дядюри І.Г. про стан забезпечення виплати одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам у зв'язку із втратою частини заробітної плати (доходу), роботи (економічної діяльності) внаслідок бойових дій та доповідь заступника Міністра економіки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Дядюри І.Г. про особливості виплати заробітної плати працівникам підприємств, установ, організацій, що фінансуються з державного бюджету, під час введення воєнного стану в Україні.

16 червня 2022 року - доповідь заступника Міністра соціальної політики України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Костянтина Кошеленка щодо цифрової трансформації соціальної сфери та поточного статусу впровадження Єдиної інформаційної системи соціальної сфери.

06 липня 2022 року – доповіді Постійного представника України при Відділенні ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві Філіпенко Є.І., першого заступника Голови Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні Шубіна О.О., заступника Голови Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні Біленького С.Л., заступника Міністра економіки України Бережної Т.В. та виступ Національного координатора МОП в Україні Савчука С.П., щодо співпраці України з Міжнародною організацією праці (2019-2022 рр.), зокрема, стосовно заходів, які вживаються МОП після початку широкомасштабної агресії РФ проти України.

Слухання у Комітеті:

15 червня 2022 року відбулися слухання у Комітеті на тему: «Захист прав і свобод громадян України, які перебувають на території держав-членів ЄС та інших держав як тимчасово переміщені особи, внаслідок збройної агресії Російської Федерації».

Захід було організовано спільно з чотирма іншими Комітетами Верховної Ради України:

Комітетом з питань інтеграції України до Європейського Союзу;

Комітетом з питань гуманітарної та інформаційної політики;

Комітетом з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин;

Комітетом з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва.

До участі у комітетських слуханнях долучились народні депутати України, представники центральних органів виконавчої влади, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців з питань захисту та Регіонального Бюро УВКБ ООН в Європі, Пенсійного фонду України, громадських організацій, Ради Коаліції Реанімаційного пакету реформ, наукових установ, засобів масової інформації тощо.

Слухання були проведені з метою обговорення актуальних питань захисту прав і свобод українців, які тимчасово перебувають за кордоном у зв'язку з повномасштабним війсьним вторгненням, зокрема, контролю за додержанням прав на соціальний захист, медичну допомогу, доступу до освіти для дітей та підлітків, а також можливостей бути долученим до ринку праці (відповідно до політики приймаючих країн в сфері зайнятості), забезпечення житлом тощо.

Учасниками спільних слухань у Комітеті за результатами проведеного обговорення надані відповідні рекомендації, зокрема:

Верховній Раді України законопроекти, які регулюють зазначені питання, вважати пріоритетними і такими, що підлягають першочерговому розгляду;

Кабінету Міністрів України вживати заходів для забезпечення розвитку співробітництва з державами-членами та інституціями ЄС, іншими іноземними державами з метою гарантування дотримання прав громадян України, які внаслідок воєнних дій залишили територію України і знаходяться за кордоном; прискорення процедури ратифікації укладених міжнародних угод, якими врегульовуються питання реалізації громадянами України прав на працю, соціальне та пенсійне забезпечення.

З метою відновлення економіки та інфраструктури країни опрацювати питання щодо розробки та впровадження комплексної Стратегії державної політики з питань повернення трудових ресурсів в Україну з урахуванням:

створення державних програм відновлення інфраструктури передусім соціального спрямування та житлового фонду;

залучення іноземних інвестицій для забезпечення житлом постраждалих громадян, особливо у регіонах Східної України;

заходів щодо запровадження і використання в Україні інформаційної системи ринку праці для проведення моніторингу показників розвитку ринку праці.

З метою забезпечення доступу до освіти, наукової та інноваційної діяльності ініціювати зміни до відповідних постанов Кабінету Міністрів України з метою розблокування виконання закладами вищої освіти України проектів Програми ЄС Еразмус, забезпечення цільового використання коштів грантів Програми та виконання зобов'язань за грантовими угодами щодо закупівлі обладнання, міжнародних відряджень, мобільності, виплат закордонним та українським партнерам проектів.

Крім того, опрацювати пропозиції щодо:

формування скоординованої комплексної державної політики захисту прав переміщених осіб усіх категорій: внутрішньо-переміщених осіб, громадян України, які вимушено виїхали за кордон внаслідок збройної агресії Російської Федерації, та українських громадян, примусово вивезених на територію Російської Федерації та Республіки Білорусь;

визнання країнами – членами ЄС та іншими державами цифрових документів в застосунку «Дія», з метою підтвердження громадянами України права на соціальні виплати, пільги, перетину державного кордону тощо;

підвищення розмірів соціальних виплат і пенсій тимчасово переміщених осіб;

продовжити роботу з компетентними інституціями іноземних держав з метою укладення міжнародних документів про співпрацю у сфері захисту прав вимушено переміщених дітей – громадян України (передусім дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які проживали або були зараховані до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування на цілодобове перебування в Україні, влаштованих до сімей патронатних вихователів, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей, під опіку/піклування), у тому числі в частині дотримання вимог законодавства України у сфері усиновлення на період їх перебування за межами України.

Міністерству закордонних справ України рекомендовано:

посилити взаємодію із відповідними установами країн, до яких внаслідок воєнних дій виїхали громадяни України, з метою інформування щодо кількості осіб, яким надано статус біженця чи тимчасовий захист, а також задля швидкого реагування на випадки потрапляння громадян України в ситуацію торгівлі людьми за кордоном;

опрацювати питання щодо створення реєстру осіб, які знаходяться за кордоном, зокрема, на території ЄС, на підставі даних про консульський облік;

звернутися до Урядів зарубіжних країн, які прихистили українців, з проханням залишити безкоштовний або запровадити пільговий проїзд для біженців, які повертаються в Україну;

розпочати з Урядами країн Європейського Союзу переговорний процес щодо визнання в таких країнах проїзних документів, виданих Україною особам, визнаних біженцями або особами, які потребують додаткового захисту тощо.

Засідання «круглих столів»:

22 лютого 2022 року під головуванням заступника Голови Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Струневича В.О. відбулось засідання «круглого столу» на тему: «Забезпечення осіб з інвалідністю технічними та іншими засобами реабілітації»

8 червня 2022 року відбулося засідання «круглого столу» на тему: «Законодавче регулювання суспільних відносин щодо застосування праці іноземців в Україні». Метою проведення якого було обговорення спрощення

процесу забезпечення потреби у робочій силі для роботодавців в Україні та оновлення законодавства про зайнятість щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні.

16 червня 2022 року під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту ветеранів Остапенка А.Д. проведено засідання «круглого столу» на тему: «Законодавче врегулювання легалізації та організації добровольчих формувань».

Обговорено питання легалізації та організації добровольчих формування в умовах військових дій на території України з 24 лютого 2022 року. Також у результаті обговорення доопрацьовано законопроект (реєстр. № 7322).

30 червня 2022 року під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту ветеранів Остапенка А.Д. проведено засідання «круглого столу» на тему: «Засади внутрішньої і зовнішньої політики у сфері соціального захисту ветеранів».

Обговорено та запропоновано комплексно переглянути систему пільг ветеранам та прирівняним до них особам з урахуванням зауважень Міністерства оборони України.

7 липня 2022 року під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту ветеранів Остапенка А.Д. проведено засідання «круглого столу» на тему: «Розвиток ветеранського бізнесу».

Обговорено необхідність створення окремого визначення – ветеранський бізнес, для адаптації ветерана в сучасному житті. Також висловлено ряд пропозицій щодо законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України щодо додаткових гарантій соціального захисту ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України» (реєстр. № 6350) поданого Кабінетом Міністрів України.

13 липня 2022 року під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту ветеранів Остапенка А.Д. проведено засідання «круглого столу» на тему: «Впровадження багаторівневої системи психологічної допомоги ветеранам та членам їх родин».

Обговорено законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо додаткових гарантій соціального захисту ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України» (реєстр. № 6350), поданий Кабінетом Міністрів України.

У засіданнях всіх «круглих столів» брали участь народні депутати України, представники Офісу Президента України, центральних органів виконавчої влади, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, громадських організацій.

Робочі наради та зустрічі:

2 лютого 2022 року Голова Комітету Третьякова Г.М., заступник Голови Комітету Королевська Н.Ю. та працівники секретаріату Комітету взяли участь у робочій зустрічі в Кабінеті Міністрів України щодо узгодження напрацьованих пропозицій до законопроектів «Про статус і соціальний захист мирних (цивільних) громадян, які постраждали внаслідок бойових дій чи збройних конфліктів» (реєстр.№ 1115) та «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення соціального захисту дітей, які постраждали внаслідок бойових дій чи збройних конфліктів» (реєстр. № 2084).

Упродовж сьомої сесії у зв'язку з брутальною та безпрецедентною військовою агресією з боку РФ проти України, та зважаючи на численні та систематичні факти порушення державою-агресором норм міжнародного гуманітарного права, Комітет неодноразово здійснював **інформування міжнародної спільноти**, зокрема, 14 березня 2022 року було схвалено рішення звернутися до Міжнародного Комітету Червоного Хреста, Верховного Комісара ООН з прав людини, Ради Європи, Організації з безпеки і співробітництва в Європі (додається) із закликом:

терміново вжити всіх необхідних дій щодо відкриття на території України безпечних гуманітарних коридорів для евакуації цивільного населення з населених пунктів, що зазнають постійних обстрілів з боку Російської Федерації, гарантування безпеки під час евакуації, а також захисту гуманітарних працівників у відповідності до норм міжнародного гуманітарного права;

вимагати від Російської Федерації дотримуватись домовленостей та сприяння у швидкому, безпечному та безперешкодному доступі до гуманітарної допомоги тим, хто її потребує в Україні, включаючи жінок, літніх людей, людей з інвалідністю та дітей;

вплинути на Російську Федерацію щодо необхідності дотримання нею норм, передбачених Додатковим протоколом до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року;

сприяти створенню ефективного механізму притягнення до відповідальності владної верхівки Російської Федерації за скоєння міжнародних злочинів проти України, зокрема, шляхом створення спеціального міжнародного трибуналу;

закрити небо над Україною з метою створення безпілотної зони для російської авіації та унеможливлення нанесення ракетно-бомбових ударів по цивільному населенню та інфраструктурі;

надати Україні системи протиповітряної оборони та літаки для забезпечення захисту громадян, що перебувають на території України.

Упродовж сьомої сесії Комітет здійснював **інформування громадськості** про свою діяльність, зокрема, шляхом розміщення інформації на веб-порталі Комітету та на офіційній інтернет-сторінці Комітету у соціальній мережі *Facebook*.

За цей період на веб-порталі Комітету розміщено 88 прес-релізів, на офіційній інтернет-сторінці Комітету у соціальній мережі *Facebook* – 74 публікації.

Вагоме місце у роботі Комітету за період сьомої сесії Верховної Ради України IX скликання займав розгляд і аналіз звернень громадян, громадських та профспілкових організацій, опрацювання запитів на інформацію.

За звітний період у Комітеті розглянуто та опрацьовано **2504 листів та звернень**, у тому числі 85 звернень народних депутатів України і 401 звернення органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, громадян та громадських організацій.

На виконання Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI і Розпорядження Голови Верховної Ради України "Про забезпечення виконання Закону України "Про доступ до публічної інформації" від 11 травня 2011 р. № 393 в єдиній автоматизованій системі роботи з документами у Верховній Раді України **опрацьовано 4 запити на публічну інформацію, направлених до секретаріату Комітету відповідно до предмету відання.**

Питання організаційного забезпечення секретаріатом законотворчої, інформаційної та іншої фахової діяльності Комітету розглядалися на нарадах працівників секретаріату.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

В И С Н О В О К

**щодо розгляду проекту Закону України
про внесення змін до деяких законів України щодо
спрощення механізму участі у загальнообов'язковому
державному пенсійному страхуванні
(реєстр. № 7649 від 08.08.2022)**

За дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. та відповідно до статей 93, 111 і 114 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянув на своєму засіданні 31 серпня 2022 року (протокол № 128) проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення механізму участі у загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні (реєстр. № 7649 від 08.08.2022), поданий народним депутатом України Забуранною Л.В. та іншими народними депутатами України, і зазначає наступне.

Законопроектом пропонується внести зміни до законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», якими передбачити:

1. Надання права особам, які досягли 16-річного віку та не належать до осіб, яким призначено пенсію у солідарній системі, на добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування відповідно до договору, що укладається з Пенсійним фондом України. Договір про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування можна укласти в електронній формі через Портал Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Дія, або веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду України.

При цьому, особа має право самостійно визначити розмір страхових внесків, періодичність і строки їх сплати.

Договір про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування також може бути укладено на користь третьої особи.

Дохід, з якого сплачено страхові внески за договором про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, враховуватиметься до заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії.

2. Здійснення юридичними або фізичними особами знеособлених або персоналізованих благодійних внесків.

У разі якщо юридична або фізична особа здійснює персоналізований благодійний внесок (адресований визначеному нею пенсіонеру), 70 відсотків

такого внеску спрямовується для виплати цьому пенсіонеру в обраний ним спосіб, передбачений цим Законом для виплати пенсій.

Знеособлені благодійні внески та 30 процентів персоналізованих благодійних внесків є коштами Пенсійного фонду.

Крім того, пропонується не поширювати вимоги статті 20 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 6 грудня 2019 року № 361-ІХ (далі – Закон № 361) стосовно порогових фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, на випадки, передбачені в підпункті 2 частини вісімнадцятої статті 14 цього Закону, в тому числі на випадки платіжних операцій з метою сплати зборів (страхових внесків) на обов'язкове державне пенсійне та соціальне страхування тощо.

На думку авторів законопроекту, його прийняття та реалізація сприятиме спрощенню механізму добровільної участі у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, не заперечуючи щодо доцільності подальшого вдосконалення порядку добровільної участі у системі пенсійного забезпечення в Україні, водночас, висловлює ряд зауважень та пропозицій до законопроекту.

Міністерство фінансів України зазначає, що реалізація законопроекту не потребуватиме додаткових видатків з державного бюджету. Разом з тим Мінфін висловлює ряд зауважень та вважає, що законопроект потребує доопрацювання.

Зокрема, щодо пропозиції не поширювати вимоги статті 20 Закону № 361 стосовно порогових фінансових операцій зауважується наступне.

Реалізація зазначеної норми призведе до обмеження інформації щодо

порогових фінансових операцій, яку отримує Держфінмоніторинг від суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Зокрема, інформації стосовно податків, зборів, платежів, зборів (страхових внесків) на обов'язкове державне пенсійне та соціальне страхування, штрафних санкцій і пені за порушення законодавства, сплачених готівкою та/або сплачених політично значущими особами, членами їх сімей та/або особами, пов'язаними з політично значущими особами, у випадку, коли сума переказу таких коштів дорівнюватиме або перевищуватиме 400 тис. гривень.

Слід зазначити, що відповідно до Меморандуму про економічну і фінансову політику з Міжнародним валютним фондом від 05.12.2018 № 23751/0/2-18 Україна взяла на себе зобов'язання до кінця березня 2019 року та за погодженням з фахівцями Міжнародного валютного фонду прийняти поправки до законодавчої бази з питань боротьби з відмиванням коштів, зокрема впровадити трирівневу систему звітування (звіти про підозрілі операції за визначенням Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму (FATF), звітність про касові операції та міжнародні перекази коштів, які перевищують певну порогову суму, й обов'язкова звітність про операції, пов'язані з юрисдикціями з високим рівнем ризику і з політично значущими особами).

Відповідно до статей 20, 127, 133, 385 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII, Україна має забезпечити імплементацію відповідних міжнародних стандартів, зокрема стандартів FATF і стандартів, рівнозначних тим, які були прийняті Союзом.

Отже, реалізація запропонованої законопроектом норми може призвести до невідповідності національного законодавства міжнародним стандартам у цій сфері та відповідно може негативно вплинути на подальші рішення міжнародних партнерів щодо виділення фінансової підтримки Україні.

Крім того, прийняття зазначеного положення законопроекту не сприятиме реалізації рекомендацій Висновку Європейської Комісії щодо заявки України на членство в Європейському Союзі у частині «забезпечення відповідності законодавства щодо боротьби з відмиванням грошей стандартам Групи з розроблення фінансових заходів боротьби з відмивання грошей (FATF)».

З огляду на зазначене, Міністерство фінансів України вважає, що підпункт 2 пункту 3 проекту акта необхідно виключити.

Крім того, звертається увага на необхідність техніко-редакційного доопрацювання положень підпункту 1 пункту 3 Розділу I законопроекту.

Міністерство юстиції України також надає ряд зауважень до законопроекту.

Щодо заключення договору про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування Мінюст зауважує, що згідно зі статтею 12 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» на сьогодні передбачено право на добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування для осіб, які досягли 16-річного віку та не належать до кола осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню відповідно до статті 11 цього Закону.

Тобто у разі прийняття запропонованої пропозиції реалізація права на добровільне страхування здійснюватиметься шляхом укладення договору про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та договору про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. З положень проекту Закону не вбачається, який із зазначених договорів мають укласти особи, які не належать до кола осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню відповідно до статті 11 цього Закону, оскільки зі змісту проекту Закону для вказаної категорії осіб вбачається право на укладення двох договорів.

На думку Мінюсту, такий підхід потребує перегляду з метою існування єдиної форми договору для реалізації права на участь у добровільному загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні як осіб, які на цей час мають таке право, так і осіб, про яких йдеться в проекті Закону. У зв'язку з цим підпункт 2 пункту 1 розділу I проекту Закону в цій частині потребує перегляду.

Крім того, положення законопроекту передбачають, що договір про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування укладається виключно в електронній формі через вищезазначені веб-портали. Водночас запропоновані положення не враховують, що у особи, яка виявила бажання укласти такий договір, може бути відсутня технічна можливість укладення договору в електронній формі та дотримання інших передбачених цими положеннями умов, що, як наслідок, робить недоступним отримання такої послуги для певної категорії осіб.

Також термінологія законопроекту в частині слів «благодійні внески» в усіх відмінках та формах числа не узгоджується з термінологією Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», якою вживаються терміни «благодійна пожертва», «благодійний грант».

Наголошується також на необхідності техніко-редакційного доопрацювання та уточнення окремих положень законопроекту, зокрема, щодо уточнення абзаців у підпункті 1 пункту 1 Розділу I законопроекту

тощо.

Міністерство економіки України вважає, що законопроект потребує доопрацювання.

Пенсійний фонд України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку повідомляють про відсутність зауважень та пропозицій до законопроекту.

Національний банк України вважає за необхідне надати такі пропозиції до положень законопроекту.

Новою частиною другою (останній абзац), якою законопроект пропонує доповнити статтю 12 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», передбачено, що суми коштів за договором про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування підлягають сплаті на рахунок Пенсійного фонду, відкритий в уповноваженому банку, та поверненню не підлягають.

У той же час, чинними положеннями Закону про пенсійне страхування, зокрема частиною четвертою статті 20, визначено, що сплата страхових внесків до солідарної системи здійснюється на банківські рахунки виконавчих органів Пенсійного фонду.

Таким чином, вищевказані положення законопроекту та чинної норми статті 20 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» підлягають узгодженню в частині визначення рахунку, на який мають здійснюватися страхові внески.

Крім цього, оскільки законопроектом пропонується встановити, що добровільно сплачені страхові внески не підлягають поверненню, Національний банк вважає за необхідне унормувати ситуацію щодо надміру сплачених чи помилково сплачених добровільних страхових внесків (як це передбачено наразі статтею 20 цього Закону щодо таких внесків до накопичувальної системи пенсійного страхування та до солідарної системи), у зв'язку з чим пропонує абзац десятий підпункту 2 пункту 1 розділу I законопроекту доповнити словами «крім випадків, передбачених частиною тринадцятою статті 20 цього Закону».

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини висловлює ряд зауважень до законопроекту та підтримує його за умови врахування цих зауважень.

Спільний представницький орган сторони репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні пропозиції щодо спрощення сплати добровільних страхових внесків у цілому підтримує. Разом з тим, вважає спірним запропонований спосіб підтримки пенсіонерів шляхом здійснення персоналізованих благодійних внесків (адресованих визначеному пенсіонеру) через Пенсійний фонд. На думку СПО профспілок незрозуміло чому запропоновано розподіл коштів (70% пенсіонеру і 30% до солідарної системи), якщо пенсіонер може отримати всю суму одноразово.

За результатами обговорення Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України:

проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення механізму участі у загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні (реєстр. № 7649 від 08.08.2022), поданий народним депутатом України Забуранною Л.В. та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного сьомої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та, керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити Голову Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякову Г.М.

Голова Комітету

Г. Третякова

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону України про колективні угоди та договори (реєстр. № 7628)

Відповідно до статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та доручення Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 31 серпня 2022 року (Протокол № 128) розглянув проект Закону України про колективні угоди та договори (реєстр. № 7628), поданий Кабінетом Міністрів України.

Проектом Закону за реєстр. № 7628 фактично пропонується нова редакція Закону України «Про колективні договори і угоди», прийнятого ще у 1993 році. Розроблення такої нової редакції було передбачено пунктом 56 Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 02.02.2021 № 1165-ІХ, і зумовлено існуванням цілої низки несприятливих факторів, що заважають успішному розвитку сфери колективно-договірного регулювання трудових відносин.

Крім того, необхідність осучаснення законодавства в цій сфері було неодноразово підтверджено у ході реалізації в Україні проектів технічної допомоги Міжнародної організації праці.

Таким чином, законопроектом пропонується прийняти новий Закон України, що міститиме шість розділів і тридцять дві статті:

- Розділ I «Загальні положення» (статті 1-8): визначається склад законодавства про колективно-договірне регулювання трудових, соціально-економічних відносин; основні терміни; основні принципи колективно-договірного регулювання; види колективних угод та договорів, сфера їх дії, сторони;

- Розділ II «Колективні переговори» (статті 9-12): визначаються сторони колективних переговорів (за загальним правилом – це сторони соціального діалогу); процеси підготовки до ведення колективних переговорів (зокрема щодо утворення спільних представницьких органів сторін), початку та власне їх ведення (щодо ініціювання переговорів, створення спільної робочої комісії); гарантії та компенсації учасникам колективних переговорів;

- Розділ III «Коллективні угоди» (статті 13-20): як визначається та які питання можуть бути включені до змісту колективних угод; особливості процедур підписання та приєднання до сторони колективної угоди; сфера поширення дії галузевої (міжгалузевої) угоди; строк дії колективної угоди, можливість призупинення та зупинення дії окремих її положень; контроль за виконанням колективної угоди; визначення обов'язку сторін щодо інформування роботодавців та працівників про укладення та виконання колективної угоди;

- Розділ IV «Коллективні договори» (статті 21-28): які положення може передбачати колективний договір; визначаються порядок затвердження та підписання колективного договору, можливість приєднання до сторони працівників такого договору, строк його дії; врегульовано порядки призупинення та припинення дії окремих положень колективного договору, здійснення контролю за його виконанням, ознайомлення працівників з його текстом;

- Розділ V «Повідомна реєстрація, статистичні дані, зміни і доповнення, відповідальність, вирішення спорів» (статті 29-32): визначається, що колективні угоди та договори (крім генеральної угоди) підлягають повідомній реєстрації; інформація про укладені колективні договори надсилається органам державної статистики; врегульовано окремі особливості порядку внесення змін та доповнень до колективних угод та договорів; передбачено відповідальність за порушення законодавства про колективні угоди та договори і порядок вирішення спорів.

- Розділ VI «Прикінцеві та перехідні положення».

Зважаючи на зазначене, законопроект також пропонується визнати Закон України «Про колективні договори і угоди» 1993 року таким, що втратив чинність, та внести низку змін до інших законодавчих актів, зокрема:

- у Кодексі законів про працю України передбачити низку супутніх (здебільшого дублюючих) змін у Главу II «Коллективний договір»;

- у Законі України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» привести окремі норми у відповідність до пропонованих змін (щодо утворення спільного представницького органу, реалізації заходів, передбачених колективними угодами та договорами, та ін.);

- у Законі України «Про соціальний діалог в Україні» внести окремі зміни щодо визначення сторін соціального діалогу, критеріїв репрезентативності сторін та оцінки їх відповідності цим критеріям, видів колективних угод;

- більшість змін (до Кодексу торговельного мореплавства України, Господарського кодексу України, законів України «Про оплату праці», «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», «Про місцеві державні адміністрації», «Про зайнятість населення») стосуються зміни термінології та видів колективних угод та договорів;

- окремі зміни пов'язані з приведенням у відповідність та осучасненням інших законодавчих положень (у Кодексі України з питань банкрутства та Законі України «Про приватизацію державного і комунального майна» – щодо термінів «власник/роботодавець», у Законі України «Про транспорт» - щодо застосування страйку на підприємствах транспорту, у Законі України «Про комітети Верховної Ради України» - щодо термінів «об'єднання громадян/громадські об'єднання»).

На думку автора законопроекту, його прийняття сприятиме процесу розвитку колективно-договірного регулювання трудових відносин, посиленню захисту прав працівників і роботодавців, їх представників, підвищенню ефективності взаємодії представників сторін соціального діалогу в рамках його органів.

Загалом даний законопроект опрацьовувався у тісній взаємодії сторін соціального діалогу, є збалансованим та компромісним, а його норми запроваджують правове регулювання низки питань, які до цього не були законодавчо врегульованими.

Основне зауваження до законопроекту полягає в тому, що він не враховує останні новації трудового законодавства, а саме – закони України «Про дерадянізацію законодавства України» (набрав чинності 07 травня 2022 року) та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників» (набрав чинності 27 травня 2022 року). Внаслідок цього окремі положення законопроекту є неактуальними в якості законодавчих ініціатив, оскільки уже наявні в чинному законодавстві, а окремі – містять принципові відмінності з уже оновленими нормами (насамперед це стосується пропонуваніх змін до Кодексу законів про працю України).

Також Інститут законодавства Верховної Ради України наголошує на тому, що визначення понять «колективна угода» і «колективний договір» як «письмовий (нормативний) документ» доцільно переглянути з урахуванням того, що колективні угоди та договори є не просто письмовими документами, а нормативно-правовими договорами і, тим самим, джерелами національного права.

Слід зауважити, що окремі пропозиції законопроекту не стосуються власне предмета його правового регулювання (наприклад, щодо повноважень профспілок, а також пропонуваніх змін до Закону України «Про комітети Верховної Ради України»).

Крім цього, соціальні партнери надали низку зауважень та пропозицій до законопроекту, які, варто зазначити, не носять концептуального характеру і стосуються здебільшого окремих положень проекту Закону, зокрема:

- щодо доцільності виділення такого підвиду галузевої угоди як територіальна угода в окремі галузі (стаття 4 законопроекту);
- щодо уточнення переліку питань, які повинні регулюватися генеральною угодою (стаття 13);
- щодо критеріїв визначення роботодавців, на яких поширюється дія галузевої (міжгалузевої) угоди (стаття 16);
- щодо порядку та підстав визначення форс-мажорних обставин як умов зупинення дії окремих положень колективної угоди (стаття 18);
- щодо змісту колективного договору (стаття 21) та ін.

Також у законопроекті наявні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції. У зв'язку з цим Кабінет Міністрів України на відповідний запит Комітету надіслав висновок щодо відповідності зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу (acquis ЄС) проекту Закону України за реєстр. № 7628. Згідно з цим висновком положення законопроекту відповідають положенням acquis ЄС, а саме:

Директиві Ради 2001/23/ЄС від 12.03.2001 про наближення законів держав-членів, що стосуються охорони прав працівників у разі зміни власника підприємства, бізнесу чи їх частини (стаття 25 законопроекту) та Директиві Ради 91/533/ЄС від 14.10.1991 про обов'язок роботодавця інформувати своїх службовців про умови, що застосовуються до трудового договору чи трудових відносин (статті 20 та 28 законопроекту). Окрім цього, положення законопроекту (зокрема статті 7 та 11) відповідають Європейській соціальній хартії (переглянутій).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює зауваження щодо законопроекту.

Міністерство фінансів України зазначає, що реалізація акта не матиме впливу на видаткову та дохідну частини державного бюджету.

Міністерство юстиції України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство інфраструктури України, Урядовий уповноважений з прав осіб з інвалідністю не мають пропозицій та зауважень щодо законопроекту, а Державна служба України з питань праці надає окремі пропозиції до проекту Закону.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримує законопроект.

Спільний представницький орган об'єднань профспілок в цілому підтримує проект Закону та зауважує, що він потребує доопрацювання до другого читання.

Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні надає окремі пропозиції уточнюючого характеру.

Конфедерація роботодавців України в цілому позитивно оцінює законопроект та надає окремі пропозиції і зауваження.

Інститут законодавства Верховної Ради України зазначає, що необхідність удосконалення національного законодавства з питань колективно-договірного регулювання трудових відносин не викликає сумнівів, та водночас висловлює низку зауважень і пропозицій до законопроекту.

Враховуючи вищезазначене та беручи до уваги результати обговорення на засіданні, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і рекомендує Верховній Раді України проект Закону України про колективні угоди та договори (реєстр. № 7628), поданий Кабінетом Міністрів України:

- включити до порядку денного сьомої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання;

- за результатами розгляду у першому читанні, керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, прийняти за основу.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякову Г.М.

Проект Постанови Верховної Ради України додається.

Голова Комітету

Г.М.Третякова

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону України про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності в сфері колективно-договірної діяльності (реєстр. № 7629)

Відповідно до статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та доручення Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 31 серпня 2022 року (Протокол № 128) розглянув проект Закону України про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності в сфері колективно-договірної діяльності (реєстр. № 7629), поданий Кабінетом Міністрів України.

Проектом Закону за реєстр. № 7629 за своєю суттю спрямований на забезпечення можливості практичної реалізації положень проекту Закону України «Про колективні угоди та договори» (реєстр. № 7628).

Так, частиною першою статті 32 законопроекту за реєстр. № 7628 пропонується передбачити, що *за ухилення від участі в колективних переговорах, порушення чи невиконання колективної угоди та договору, ненадання інформації для ведення колективних переговорів і здійснення контролю за виконанням колективних угод та договорів, ненадання особами, які представляють роботодавця, інформації працівнику про укладення колективного договору, внесення до нього змін і доповнень винні особи притягуються до адміністративної відповідальності згідно із Кодексом України про адміністративні правопорушення.*

Зважаючи на положення частини четвертої статті 2 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП) відповідно зміни подано в окремому законопроекті.

Таким чином, проектом Закону за реєстр. № 7629 пропонується:

- 1) у статтях 41-1 – 41-3 КУпАП внести окремі термінологічні зміни, спрямовані на приведення їх у відповідність із законопроектом за реєстр. № 7628;
- 2) підвищити розміри штрафів за окремі види правопорушень: ухилення від участі в колективних переговорах – від десяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (чинна норма – від трьох до

десяти); ненадання інформації, необхідної для ведення переговорів і здійснення контролю за виконанням угод, договорів – від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (чинна норма – від одного до п'яти);

3) передбачити, що штраф не накладається на осіб, які представляють роботодавців, у яких кількість працівників не перевищує 25 осіб, і профспілки, коли вони представляють інтереси працівників таких роботодавців, за ухилення від участі в колективних переговорах, ненадання інформації для ведення переговорів і здійснення контролю за виконанням угод і договорів;

4) доповнити КУпАП новою статтею 41-4, якою передбачити відповідальність за ненадання особами, які представляють роботодавця, працівнику інформації про укладення колективного договору, внесення до нього змін і доповнень у вигляді штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (а також передбачити відповідні зміни щодо осіб, які мають право складати протокол про такі адміністративні правопорушення, та можливість розгляду справ за цією статтею суддями районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів).

На думку автора законопроекту, його прийняття сприятиме посиленню захисту прав працівників і роботодавців, їх представників, зокрема, посилення захисту прав працівників на інформацію стимулюватиме зростання їх зацікавленості процесом регулювання трудових і соціально-економічних відносин, що також матиме позитивний вплив на розвиток соціального діалогу.

Інститут законодавства Верховної Ради України, а також соціальні партнери надали окремі зауваження та пропозиції до законопроекту, зокрема:

- щодо визначення суб'єктного складу адміністративних правопорушень;
- щодо критеріїв визначення роботодавців, на яких пропонується не накладати штрафи (статті 41-1 та 41-3 КУпАП);
- щодо уточнення об'єктивної сторони адміністративного правопорушення, яке пропонується визначити статтею 41-4 КУпАП;
- щодо уточнення суб'єктивної сторони адміністративних правопорушень, які передбачені статтями 41-1 та 41-3 КУпАП.

Також Інститут законодавства Верховної Ради України звертає увагу на дискусійність та обґрунтованість пропонованого законопроектом збільшення розміру штрафів та зауважує, що значне збільшення розміру штрафу потребує з'ясування співрозмірності розміру санкції суспільній шкідливості проступку.

У законопроекті наявні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції. Утім, як зазначено у пояснювальній записці до законопроекту, його положення відповідають *Директиві Ради 91/533/ЄЕС від 14.10.1991 про обов'язок роботодавця інформувати своїх службовців про умови, що застосовуються до трудового договору чи трудових відносин.*

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює зауваження щодо законопроекту.

Міністерство фінансів України зазначає, що реалізація акта може привести до збільшення дохідної частини державного бюджету, оскільки відповідно до статті 29 Бюджетного кодексу України до доходів загального фонду державного

бюджету, зокрема, віднесено кошти від санкцій (штрафи, пеня тощо), що застосовуються відповідно до закону.

Міністерство юстиції України та Міністерство інфраструктури України повідомляють про відсутність пропозицій і зауважень щодо законопроекту.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримує проект Закону.

Спільний представницький орган об'єднань профспілок в цілому підтримує законопроект та зауважує, що він потребує доопрацювання до другого читання.

Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні надає окремі пропозиції уточнюючого характеру.

Інститут законодавства Верховної Ради України підтримує ідею забезпечення прав та інтересів працівників в соціально-економічній сфері та водночас висловлює низку зауважень і пропозицій до законопроекту.

Враховуючи вищезазначене та за результатами обговорення Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок та рекомендує Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності в сфері колективно-договірної діяльності (реєстр. № 7629), поданий Кабінетом Міністрів України, включити до порядку денного сесії та за результатами розгляду у першому читанні, керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, прийняти за основу.

Надіслати цей висновок в головний комітет – Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

Голова Комітету

Г.М.Третьякова